

Volgende stap

Het microkrediet stáát. Vooral dankzij prinses Máxima weet nu ook het grote publiek dat armen met een heel kleine lening een geslaagde start als ondernemer kunnen maken. Op naar de volgende fase van economische ontwikkeling in arme landen. *What's next?*

In Oost-Afrika ging prinses Máxima verder dan het officiële statement, waarmee ze zich als adviseur voor Internationale Jaar van het Microkrediet presenteerde. Zo schreef ze het op de website van de Verenigde Naties: 'Een heel kleine lening kan het leven van mensen veranderen, omdat het ze in staat stelt hun eigen inkomen te verwerven, met alle positieve gevolgen van dien. Laten we ons realiseren dat een verdiende dollar veel meer waard is dan een gekregen dollar.'

"Hoe hoog was uw allereerste lening", vroeg de prinses in Oeganda aan een zakenvrouw die begon met een klein kredietje. "Vijftig euro? En wat mag u nu lenen? 1500 euro? Dat is fantastisch! U onderhandelt nu ook over het rentepercentage?" Haar commentaar, later: "We hebben vrouwen gesproken die nu in de positie verkeren om zich maatschappelijk te verbeteren. Ze hebben zelfvertrouwen. Ook de macht om tegen hun man te zeggen: We gaat investeren in onze kinderen."

Mede-VN-adviseur en directeur Internationale Fondsen Marilou van Golstein Brouwers van de Triodosbank was er ook bij in Oeganda en Kenia. Triodos beheert meerdere microkredietfondsen, waaronder één samen met Stichting DOEN. Over de aanpak van de prinses, die (top) managementfuncties bekleedde bij Boston Securities, HSBC James Capel Inc, Dresdner Kleinwort Benson en Deutsche Bank in New York: "Een vakvrouw. Zeer geïnteresseerd, op alle niveaus. Wil alles weten van de gestarte ondernemers zelf, maar ook van de gouverneur van de centrale bank. Ze weet welke wetgeving nodig is om tot een gezonde financiële sector te komen, maar verwerkt in zulke gesprekken de net opgedane ervaringsverhalen van kleine kredietnemers. Dat zie je gebeuren. Het is heel leuk om met haar te werken." Máxima zelf: "In deze positie kan ik veel meer doen dan als gewoon econoom. Ik ben nu bekend. Daardoor kan ik beter helpen. En ik wil die mensen zo graag helpen. Als ik rondloop zie ik geen zielige mensen, maar een enorm potentieel aan mensen die weten te overleven."

Het eerste zelfstandige bezoek van Máxima haalde in Nederland voorpagina's en de tv. Mede-adviseur Diederik Laman Trip van de ING bank - de hoofdsponsor van het VN-jaar - noemde de prinses dan ook later 'onze powerhouse van communicatie'. En Marilou van Golstein Brouwers 'de Godmother van het microkrediet in Nederland'.

Twee belangrijke presentaties wachten nog, waar Máxima mogelijk een bijdrage aan kan leveren. De VN wil een 'Blue Book' uitbrengen, met daarin alle verzamelde ervaringen. Het kan in het beste geval een

wereldwijde atlas voor het microkrediet worden, met een overzicht van alle landen waar nog een en ander moet gebeuren, met name op nationaal wetgevend gebied. Van Golstein Brouwers: "Bankwetten en goed toezicht zijn cruciaal. Regeringen moeten microfinancieringsinstellingen ook toestaan onder bepaalde voorwaarden spaargeld aan te laten trekken. Aan mogelijkheden om te sparen is grote behoefte. Het is tegelijk vaak ook de meest duurzame funding van een lokale financiële instelling. Een gezonde microkredietinstelling moet aan minimale kapitaal-eisen voldoen, die niet te hoog liggen maar zeker ook niet te laag. Ik vind een minimum-kapitaal van 500 duizend dollar, zoals nu in sommige landen het geval is, aan de lage kant." Het grote publiek krijgt ook nog producten van micro-ondernemers uit verschillende werelddelen te zien. Daarin nam prinses Máxima al een voorschotje door in Oeganda spontaan een jurkje te kopen voor dochter Amalia.

De volgende stap, volgens prinses Máxima: "Het is belangrijk dat er in meer landen goede wetgeving komt, waardoor microfinanciering onderdeel kan uitmaken van de geregeerde financiële sector in die landen. In landen als bijvoorbeeld Bolivia, Peru en ook Uganda is dat inmiddels goed geregeld. Hopelijk komt op korte termijn ook Kenia daarbij. Dat zou helpen om meer mensen toegang tot de financiële sector te geven. Daarnaast proberen we banken er op te wijzen dat er winst gemaakt kan worden. Microfinanciering moet niet alleen gedreven worden vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat is ook een van de speerpunten waar we als adviseurs aandacht aan geven. Voor de verdere ontwikkeling van microfinanciering is dit van cruciaal belang."

Partnerorganisatie

Platteland op

Wie: Jack van Ham, algemeen directeur ICCO

Volgende stap: "De meeste microkredieten worden nu in steden of langs de randen van stedelijke gebieden verstrekt. In de volgende fase moeten banken en ontwikkelingsorganisaties actiever worden op het platteland, om arme boeren te gaan helpen. Deze mensen moeten soms uren naar de stad reizen om daar hun zaken te regelen. Erger is dat banken nog niet de juiste kredieten hebben voor boeren die gewassen verbouwen. Ook vinden ze de risico's te groot. De dubbelslag die we nu moeten maken is: zorgen dat meer mensen op het platteland toegang krijgen tot kleine leningen. Zo komt er hopelijk een stop op de trek naar de stad, waar armen in sloppenwijken terecht komen."

Bangladesh, Dhaka

Innovator

Fondsvorming

Wie: Gert van Maanen, oprichter Oikocredit
Volgende stap: "Er wordt heel wat nagedacht over de rol van de grote westerse banken. Van grote banken in het Noorden moet je niet vragen dat ze microkredieten gaan geven in het Zuiden. Dat moet je aan lokale mensen overlaten. Maar je kunt wel van hen vragen dat ze dit soort initiatieven steunen: 'If they can't adapt, they should at least adopt....!' Mijn voorstel zou zijn dat deze banken een deel van hun overwinst gaan bestemmen voor steun aan microkredietorganisaties. Overwinst wil zeggen: de winst die hoger is dan gebudgetteerd. Grote banken budgetteren gematigd conservatief, bijvoorbeeld op 15 procent, en blijken dan op 18 procent uit te komen. Stop van die extra 3 procent nu eens 10 procent in zo'n fonds. En doe daar iets mee wat geen van de andere partijen kunnen: het dekken van valutarisico's. Dat maakt het mogelijk dat noordelijk spaargeld via zuidelijk krediet in lokale valuta wordt omgezet. Het projectrisico is voor de belegger. Het valutarisico voor het fonds. En financier ook plaatselijke koepels, die in plaatselijke valuta kredietaanvragen van lokale microfinancieringsinstellingen behandelen. Zodat een klein bankje op west-Sumatra niet een verzoek hoeft te doen in ingewikkeld bancair Engels maar gewoon in het Bahasa. Geef zo'n koepel bevoegdheden binnen de richtlijnen van zo'n fonds om lokale instellingen in lokale valuta te financieren. Het eindresultaat is dat kleine boeren en vissers geen dollars of euro's, maar gewoon wat roepia's kunnen lenen. Dat zie ik als manier om het microkrediet te verdubbelen."

Bangladesh, Tharail

Oervader

Bangladesh, Tharail

Opleiden

Wie: Bert Heemskerk, voorzitter Raad van Bestuur Rabobank

Volgende stap: "De eerste stappen die ooit op het gebied van microfinanciering zijn gezet, mogen we toeschrijven aan onze eigen oprichter, de Duitser Raiffeisen. We zijn hier in Nederland ook heel voorzichtig begonnen met leningen van vijftig tot honderd gulden aan boeren. Dat model is nu, een eeuw later, overplaatsbaar naar ontwikkelingslanden. De belangrijkste factor voor groei daar is simpelweg de factor tijd. Die heb je nodig om goed lokaal bankmanagement op te leiden. Dat kost jaren. Je bent zo tien tot 25 jaar verder. Het is niet anders."

Chroniqueur

Guatemala, Quetzaltenango

High tech hulp

Wie: Marguerite Robinson, onderzoekster Harvard University en schrijfster van het standaardwerk over microfinanciering
Volgende stap: "Naar verhouding sparen armen meer dan rijken, ze kunnen alleen niet bij hun spaargelden komen. Het kost ze soms dagen reizen. Ze moeten direct toegang tot hun reserve krijgen, die ze nu noodgedwongen in de vorm van vee of graanvoorraden opbouwen. Als dit betekent dat er een geldautomaat moet komen die 24 uur per dag beschikbaar is, dan is dit de opdracht aan kleine banken. Kleine boeren hebben hun behoefte aan *high tech* hulp duidelijk aangegeven."

Bankier

Regulering

Wie: Francis Kihiko, directeur micro-financieringsinstelling JCS, Kenia
Volgende stap: "Doorgroeien, van de drieduizend microleningen nu naar vierduizend aan einde van dit jaar. Om onze echte doelstelling van volwassen financiële instelling te bereiken, hebben we in Kenia een wettelijk kader nodig. Door het ontbreken hiervan zien grote banken ons als *unbankable*, en kunnen we moeilijk opereren binnen de regionale financiële markt. We zijn afhankelijk van leningen vanuit Nederland, zoals die van ICCO, Cordaid en Oikocredit. Door het ontbreken van een bankwetgeving op het gebied van microkrediet lopen wij achter op andere landen in de regio, zoals Oeganda, Tanzania, Malawi, Zambia en zelfs Ethiopië."

Bangladesh, Dhaka

